

Hoop en geloof

Ik kan mezelf wel voor mijn kop slaan.

In 2021 kocht ik een nieuw huis en sloot een hypotheek af tegen een ultralage rente. Echt zo ultralaag, dat ik je vijftien jaar geleden waarschijnlijk keihard had uitgelachen als je me dat had verteld. Ik herinner me uit die tijd hoe een collega me trots vertelde dat hij zijn hypotheek tegen 4% rente had vastgezet. Goed geregeld, vonden we toen.

Maar ik sla mezelf natuurlijk niet voor m'n kop vanwege die ultralage rente. Nee, dat heeft een andere reden. Of twee eigenlijk. De eerste is dat we die rente voor maar tien jaar hebben vastgezet. Dat maakte immers niet zoveel uit: de rente zou nog héél lang laag blijven. Alle structurele factoren wezen erop, zo hoorde ik economen jarenlang betogen. Er was vergrijzing, een spaaroverschot en veel behoefte aan veilige beleggingen. Dus die rente zou voorlopig niet omhoog gaan.

Tja, daar zaten we allemaal flink naast natuurlijk.

Dan komen we bij de tweede reden, want mijn kortzichtige geloof in de lage rente heeft een staartje. In het najaar van 2021 zorgden de door de pandemie verstoorde aanvoerketens voor (iets) hogere inflatie en kropen de rentes langzaam op. Ik had net

voor het FD een stuk geschreven dat de inflatie wel eens structureel hoger zou kunnen komen te liggen vanwege tekorten op de arbeidsmarkt (hogere lonen), de energietransitie (prijspielen) en mogelijke deglobalisering (duurdere spullen). Hogere inflatie zou natuurlijk het einde betekenen van het ultralagerentefeestje.

Dus, ik zie eind 2021 die hypotheekrente wat oplopen en voel nattigheid. Ik app mijn financieel adviseur hoeveel het kost om die rente alsnog voor langere tijd vast te zetten. De boete viel mee (een paar duizend euro) en dan kon ik de rente op 1,7% voor twintig jaar vastzetten. Geen slechte deal. En wat doe ik?

Niks.

Ik doe he-le-maal niks.

De verbouwing en daaropvolgende verhuizing slokten alle aandacht op dus ik liet het gaan. Het zal wel loslopen met die rente, dacht ik, en anders komt het wel als we verhuisd zijn. *Boy, was I wrong!*

Amper drie weken na onze verhuizing viel Rusland Oekraïne binnen en nam de inflatie een vlucht met de rentes op zijn staart.

Toch lijkt ik niet de enige te zijn die zijn rentebeleid baseerde op hoop en geloof. Zo vonden veel private equityfondsen het afdekken van renterisico verspilling van tijd en geld. Volgens een analyse van de Bank of America was tot midden 2022 bijna driekwart van alle leningen die tijdens de buy-out-hausse in de VS werden afgesloten niet beschermd tegen rentestijging. Verwend met jarenlange lage rentes had men niet verwacht dat centrale banken die zo snel zouden verhogen.

Dat leek de ECB zelf in eerste instantie ook niet te verwachten trouwens. De inflatie was immers 'transitory' zeiden de ECB-modellen. Tot bleek dat die inflatie reacties uitlokte die de modellen niet hadden voorzien en het renterempedaal alsnog met een noodgang moest worden ingetrapt.

Overigens hebben we het omgekeerde eerder gezien. Toen mijn collega zo trots op zijn 4% was, konden velen met hem niet geloven dat de rente lager kon. Zoals diverse pensioenfondsen die hun neerwaartse renterisico niet afdekten en daar later de rekening van kregen.

Als we ergens middenin zitten, is het blijkbaar moeilijk te geloven dat het ook anders kan. Dan zoekt onze *confirmation bias* vooral bewijs ter ondersteuning van die overtuiging. *A tribal clique*, noemde notabene ECB-president Christine Lagarde de economen met hun heilige geloof in modellen. Ze praten elkaar na, zei ze, en blijven zitten in hun eigen comfortabele wereldje. Maar die wereld blijft verrassen en wij blijven daar bar slechte voorspellers van.

Anna Dijkman is financieel journalist en columnist bij het FD

